

T.B.M.M.

İYİ PARTİ

GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 1.10.2025

Sayı : 132

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ

Balıkesir Milletvekili

İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Orman Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ

Balıkesir Milletvekili

İYİ Parti Grup Başkanvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet
Esas Komisyon	Tarım, Orman ve Köy İşleri
Tarih: 6-10-2025	Esas No: 2/3298

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİGİ
02 Ekim 2025
Numara:

T B M M CEMEL EVRAK
02 Ekim 2025
1710274

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde meydana gelen orman yangınlarının eldeki verilere göre kategorisi yapıldığında yıldırım (doğal) veya çok büyük oranda insan kaynaklı yangınlar olduğu görülmektedir. Bu bilginin yanı sıra yanıcı madde, hava halleri (iklim) ve topografik yapı da yangını etkileyen temel faktörler arasındadır. İnsanların kasten, ihmâl ve dikkatsizliklerinden kazara çıkardıkları yangınların sayısının, sebebi tespit edilemeyen yangınların sayısının ve ülkede yetişmiş ormanlara verilen zararın azaltılması gerekmektedir. Bunun için mevcut cezaların caydırıcılığının olmadığı veya yetersiz kaldığı ülkemizde yaşanan son yangın felaketlerinde görülmektedir.

Ülkemizde yaygın olarak iki çeşit orman yangını örtü ve tepe yangını görülmektedir. Orman toprağını örten ot, çayır, funda, fide, fidan, yaprak, yosun, humus, kuru dal, kütük, devrik kesim atıkları vb. gibi ölü ve diri örtünün yanmasına örtü yangını, ağaç ve ağaççıkların tepelerini de yakarak ilerleyen ormanın örtüsü, ağaçların gövdeleri ve tepelerini çeşitli şiddetle, ağaçların kuruyarak ve canlılığını yitirerek oluşan yangına ise tepe yangını adı verilir.

Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre; 2024 yılı çıkış nedenleri ve yangın adetleri incelendiğinde 127 adet yangın kasten çıkarılmış, 1860 adet yangın ihmâl sonucu çıkmış, 726 adet yangın doğal yangın olarak tespit edilmiş ve 1084 adet yangının ise sebebi tespit edilememiştir. Bu veriler bize özellikle kast ve ihmâl dikkate alındığında cezaların insanlar üzerinde yeterli caydırıcılıkta olmadığını açıkça göstermektedir. Kaldı ki sebebi tespit edilemeyen yangınların da büyük bir çoğunluğunun insan kaynaklı olduğu bu noktada gözden kaçırılmamalıdır. Hal böyle olunca ülke mirasımıza verilen zararın boyutu göz önüne alındığında cezalar yeterli ve caydırıcı değildir.

2020 yılından itibaren sebebi bilinmeyen orman yangınlarına ilişkin veriler ise son derece dikkat çekici ve üzücüdür. Buna göre 2020 yılında toplam 3399 adet orman yangınında 20 971 hektar alan yanmış, 1859 adet orman yangının sebebi tespit edilememiş, sebebi tespit edilemeyen bu yangınlar sonucu ise 11771 hektar alan kül olmuştur. Yanan alan bazında bakıldığında orman yangınlarının yüzde ellisinden fazlasında yangın sebebi tespit edilememiştir. 2021 yılında 2793 adet orman yangınının 1329 unun sebebi tespit edilememiş, 2022 yılında 2160 orman yangının 886 sının sebebi tespit edilememiş, 2023 yılında 2579 orman yangının 955 inin sebebi tespit edilememiş, 2024 yılında ise 3797 orman yangının 1084 ünün sebebi tespit edilememiştir.

İlgili kanunlarda orman yangınlarına ilişkin çeşitli yaptırımlar bulunsa da özellikle kasten orman yangını çıkaranlara yönelik caydırıcılığın artırılması gerekmektedir. Zira mevcut cezai hükümler, ormanları kasten yakarak zarar veren failler üzerinde yeterli önleyici etkiye sahip olmamaktadır. Bu nedenle, ormanlarda kasten yangın çıkaran kişilere yönelik cezaların ağırlaştırılması, suçun kamuoyunda farkındalık yaratacak biçimde cezaların açık ve net düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca bu suçun örgütlü şekilde işlenmesi hâlinde cezanın daha da artırılması kanun teklifi ile önerilmektedir.

Kasten çıkarılan orman yangınlarında tehlikeli alanlar yangının çabuk büyüyebileceği, müdahalenin zor olduğu alanlardır. Bununla birlikte varlıklarıyla muhafaza edilmesi öngörülen ve reaksiyon, turistik, savunma gibi hizmetleri yerine getiren iğne yapraklı orman alanları ise

kıymetli alanlardır. Bir orman yangınına sadece kasıtlı ve/veya ihmal ve dikkatsizlikten meydana gelmiş gibi değerlendirmekte bu açıdan bakıldığında yetersiz kalabilecektir. Burada sonucun yangının çok daha ötesinde olduğu bilinci insanlara işlenmelidir.

En nihayetinde ormanlar Anayasa ile korunmakta ve verilen zararsa maddi ve manevi bütünlüğü itibarıyla ülkemize verilmektedir. Kastın ve/veya ihmal ve dikkatsizliğin meydana getireceği zararı da yine ülkemiz ve gelecek nesillerimiz ödemek durumunda kalmaktadır. Dolayısıyla ormanlar ekosistem dengesinin korunmasında, biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesinde, iklim değişikliğiyle mücadelede ve su kaynaklarının düzenlenmesinde hayati rol oynayan doğal varlıklardır. Ayrıca ormanlar, milyonlarca canlının yaşam alanı olduğu gibi, ülkemizin tarım, turizm ve ormancılık sektörleri açısından da vazgeçilmez bir ekonomik değerdir. Bir orman yangınında zararın boyutu anca bütün parametreler dikkate alındığında ortaya çıkmaktadır.

Son yıllarda, özellikle yaz aylarında artan sıcaklıklar ve ihmalkâr ya da kasten çıkarılan orman yangınları, Türkiye'nin dört bir yanında binlerce hektarlık orman alanının yok olmasına, canlıların ölümüne ve çevresel felaketlere neden olmuştur. Bu durum, sadece doğal yaşamı değil, aynı zamanda halk sağlığını, yerleşim yerlerini ve ekonomik faaliyetleri de tehdit etmektedir.

Orman yangınları sonucu geri dönüşümün ise aslında o kadar da mümkün olmadığı yine Orman Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı verilerden anlaşılmaktadır.

Kanun teklifi hem mevcut caydırıcılığı artırmak hem de gelecekte yaşanabilecek benzer felaketlerin önüne geçmek adına önemli bir adımdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Orman Kanunun 110 uncu maddesinde yapılan değişiklikle aynı kanunun 76 ncı maddesinin a bendinde devlet ormanlarında; Orman İdaresince belirlenen konak yerlerinden başka yerlerde geceleme fiilinin cezası binbeşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına çıkarılmakta, b bendinde ormanlarda izin verilen ve ocak yeri olarak belirlenen yerler dışında ateş yakmak veya izin verilen yerlerde yakılan ateşi söndürmeden mahalli terk etmek, c bendinde ormanlara sönmemiş sigara veya yangına dolaylı olarak yol açabilecek madde atmak, d bendinde düzenlenen ormanlara dört kilometre mesafede veya bu Kanunun 31 inci ve 32 nci maddeleri kapsamına giren köyler hudutları içinde anız veya benzeri bitki örtüsü yakmak, fiillerinin cezasının alt sınırı ise bir yıldan iki yıla yükseltilmekte ceza miktarının üst sınırı ise üç yıldan beş yıla yükseltilmektedir. Burada ki temel amaç insanların konu üzerinde dikkatlerini toplamak ve 76 ncı madde özelinde ortaya çıkması muhtemel yangınların önlenmesidir.

Maddenin devamında yapılan değişiklikte ise bir ormanı kasten (bilerek ve isteyerek) yakan kişi hakkında müebbet hapis cezasına hükmolunacağı ayrıca fıkra a bendi eklenerek fiilin nitelikli halleri belirlenmek istenmektedir. Buna göre; fiilin gece vakti veya müdahale imkanının sınırlı olduğu şartlarda gerçekleştirilmesi halinde örneğin ülkede başkaca yangınlarla mücadele edilirken vb. bir durumda çıkarılması halinde verilecek ceza ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, aynı şekilde fiilin müdahalenin geciktirilmesi veya yangının söndürülmesinin zorlaştırılması amacıyla ve bu amacı gerçekleştirmeye elverişli olacak yer ve zamanda işlenmesi halinde örneğin yangının çabuk büyüyebileceği, mevsimin elverişsiz zamanında, fiziki müdahalenin zorlaştığı bir alanda çıkarılması halinde de yine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası olacaktır.

Fiilin bir örgüt faaliyeti kapsamında işlenmesi halinde verilecek ceza ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası olacaktır. Fiilin sayılan durumlarda işlenmesi halinde etkin pişmanlık hükümleri uygulanmayacaktır.

Bunların dışında dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet veren kişi beş yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır. Ancak failin yangının söndürülmesine ve etkilerinin azaltılmasına yönelik çabaları veya meydana gelen zararın azlığı göz önünde bulundurularak, verilecek ceza yarısına kadar indirilebilecektir. Zararın belirlenmesinde yangın sonucu tamamen yanan ağaç ve ağaççıkların değeri, kısmen yanan ağaç ve ağaççıkların değerinde meydana gelen azalma, alt tabaka orman örtüsünün yanması nedeniyle oluşan zarar ve toprağın humuslu tabakasının yanması nedeniyle meydana gelen verim kaybı dikkate alınacaktır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

ORMAN KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 110 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 110- 76 ncı maddenin (a) bendinde belirtilen fiili işleyenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

76 ncı maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen filleri işleyenler hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis ve adlî para cezasına hükmolunur.

Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet veren kişi beş yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak failin yangının söndürülmesine ve etkilerinin azaltılmasına yönelik çabaları veya meydana gelen zararın azlığı göz önünde bulundurularak, verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir. Zararın belirlenmesinde yangın sonucu tamamen yanan ağaç ve ağaççıkların değeri, kısmen yanan ağaç ve ağaççıkların değerinde meydana gelen azalma, alt tabaka orman örtüsünün yanması nedeniyle oluşan zarar ve toprağın humuslu tabakasının yanması nedeniyle meydana gelen verim kaybı dikkate alınır.

Devlet ormanlarında kasten yangın çıkaran kişi müebbet hapis cezası ile cezalandırılır. Suçun; gece vakti veya yangınla mücadele imkanlarının sınırlı olduğu şartlarda gerçekleştirilmesi, yangına müdahalenin geciktirilmesi veya yangının söndürülmesinin zorlaştırılması amacıyla ve bu amacı gerçekleştirmeye elverişli olacak yer ve zamanda işlenmesi halinde faile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir.

Devletin güvenliğine karşı suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde devlet ormanlarını yakan kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis ve yirmibin günden yirmibeşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

Dört ve beşinci fıkra kapsamında işlenen suçlar bakımından, Türk Ceza Kanunu'nun etkin pişmanlığa ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Bu maddede yazılı suçların işlenmesi sebebiyle, ölüm veya yaralanmanın meydana gelmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı cezaya hükmolunur.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.